

Karolina Erlingsson
Lysen, 2011
Gruppboendet Häradsrätten, Lund

Utsmyckningsuppdrag är inte sällan ganska delikata. Inlevelseförmåga, lyhördhet och finkänslighet är egenskaper som krävs av konstnärer när de ska gestalta miljöer skapade av ett kommunalt maskineri skapat för människor med särskilda behov av omsorg. I detta fall rör det sig om ett institutionaliserat boende för ett mindre antal yngre personer som kommer och går som de vill men ändå behöver tillsyn. En situation som kräver både finkänslighet och fasthet av dem som kommer att arbeta där.

Karolina Erlingssons projekt *Lysen* är i skrivande stund ännu inte genomfört, men så genomtänkt att det ändå kan beskrivas ganska exakt. Utgångspunkten är det fullvuxna träd som sparats alldeles intill det enplanshus i trä med sex lägenheter som håller på att färdigställas i Lunds utkanter. Sådana kallas fortfarande "vårdträd", även om ordets ursprungliga betydelse fallit i glömska. I det svenska bondesamhällets system för övernaturliga övertygelser handlade det inte egentligen om att vårda det enskilda trädet, även om det ansågs olycksbringande att bryta kvistar eller löv från det, utan istället om "vården", den personliga skyddsande som åtföljde varje människa från födelsen till döden och kunde uppenbara sig antingen som en återsken av självet (en skenbild man fick passa sig för) eller som ett litet ljus, ett lyse. Vårdträdet var alltså hemvisten för det andliga maskineri som sörjde för varje boende för bara några generationer sedan.

Erlingsson översätter det ockulta skenet ur det förgångna till en väl uträknad komposition av påtagliga och pålitliga elektriska ljuskällor utplacerade vid det existerande trädet, som man låtit stå kvar på grund av dess förmodade terapeutiska egenskaper. I en flack och nyanlagd miljö, alldeles intill en trafikerad väg, skänker ett träd av denna dignitet inte bara skugga och svalka utan också orientering, mening, tröst. Man kan betrakta det länge utan att tröttna. Erlingssons *lysen* är tänkta att varsamt förstärka den kraft som trädet alstrar på egen hand. De ska tändas när det mörknar, och de mönster de bildar ska inte vara slumpmässiga. De ska varsamt lysa upp trädet för dem som betraktar det, och samtidigt belysa förhållandet mellan människorna (de boende, de anställda, de förbipasserande) och det som vakar över dem, vare sig det är övernaturligt eller förprogrammerat.

Karolina Erlingsson utexaminerades från Konsthögskolan i Malmö för tre år sedan och har sedan dess presenterat flera verk grundade i upplevelsen av röst som både närvaro och frånvaro. Även om hennes konst är finkänslig och lyhörd (och motsatsen till didaktisk) är det fullt möjligt att beskriva den som ett upplysningsprojekt. Hon försöker aldrig vilseleda, mystifiera eller mörklägga. Istället vill hon få betraktaren att se, att inse, att lyssna, att höra. Det finns en klarhet och vilja att övertyga hos henne som framträder alltmer, inte minst i denna hennes första offentliga utsmyckning.

Inte bara titeln och tekniken för tanken till upplysning, utan också tron på den möjlighet till frigörelse som vilar i upptäckandet och det förutsättningslösa betraktandet av platsen, det som redan finns där. Upplysning har haft denna dubbla, samtidigt konkreta och abstrakta betydelse sedan 1700-talet. Att belysa och lyfta fram, att upplysa och lysa upp. Att skingra det yttre och inre mörkret. Dessa är också handlingar som vänder sig mot det som ska komma. Även om *Lysen* till viss del bygger på kunskap ur det förgångna är det ett verk som handlar om framtiden, inte minst för de människor som kommer att bo under detta träd.

Anders Kreuger